

נגעי-בתים יכול להיות עד ג' הסגרים ב-19 יום, כי יום השביעי ויום הארבעה-עשר עולים לכאן ולכאן.

שיעור נגעי-בתים הוא כ-2 גריסים, צבע הנגע ירקרק או אדמדם. אפשר שבנקודה אחת מתחלף האיש, "מטהר" הוא המצורע, "מטהר" הוא הכהן.

כתוב ב"תרגום יונתן בן עוזיאל": אם לא עשה תשובה ומדבר לשון-הרע, הציפור המשולחת חוזרת אליו לביתו.

כשה' נותן נגע, נותן קודם על הבית, ואח"כ על הבגד, וזה נקרא התראה, ואח"כ על בשרו.

כתוב בספרים: אע"פ שאין היום נגעים על הגוף, אך באים הם על הנשמה. יש אנשים שחושבים לעצמם מה קרה אם דיברתי כמה מילים על פלוני, מסבירים בעלי המוסר שגם הכהן אומר שתי מילים, "טהור אתה" או "טמא אתה", וזה קבע אם "טהור הוא" או לא. לפום צערא אגרא, על דרך המוסר אומרים לפום זה הפה, שעם הפה אפשר לגרום לשכר, ולעומת זאת לצער.

שבת לפני פסח, קורין אותו שבת הגדול, מפני הנס שנעשה בו, שבני ישראל לקחו שה, וקשרו אותו למיטה, והלכו לשוחטו, והמצריים אף שכעסו מאוד, שהולכים לשחוט שה, שזה היה העבודה זרה שלהם, בכל זאת לא אמרו להם דבר, בגלל הפחד שנפל עליהם מפני בני ישראל. עוד טעם, שקורין אותו שבת הגדול מפני שאז הגדול דורש לפני העם מעניני החג, לכן נקרא "שבת הגדול".

עוד טעם למה נקרא "שבת הגדול", מפני שההפטרה של שבת זו מסתיימת במילים, יום ה' "הגדול".

החיד"א כותב, לברך אחד לחבירו בשבת זו, "שבת הגדול מבורך" (אגונון שבת הגדול), מכיון שמבואר בשלחן ערוך סימן ת"ל, שקורין לשבת זו "שבת הגדול".

ולמה עושים את הזכר חוקא בשבת, והרי אפילו אם ישראל היו עושים כן בימות החול, גם היה נס, וא"כ היה צריך לקבוע הזכר ביום י' בניסן שאז נצטוו על כך. רק מפני שבי' בניסן מתה מרים, וכמבואר בשלחן ערוך סימן תקפ"ב, לכן לא רצו לקבוע זכר ליום הזה, אלא ביום השבת שאז היה י' בניסן בשבת. (שו"ע הרב)

כל הנוהר ממשוהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא כל השנה. (באר היטב סימן תמ"ז)

למה אנו מחמירים בפסח במשהו, לרמז שאם כלל ישראל היו נשארים במצרים עוד משהו, היו נכנסים ב-50 שערי טומאה.

בהפטרה של שבת הגדול "הנה אנכי שולח לכם את אלי-ה הנביא" והרי היה צריך להיות כתוב אשלח לשון עתיד, ולא שולח לשון הווה. ומפרש החפץ חיים, שהכוונה של שולח, שאין שום עיכוב מצד הקב"ה והוא היה שולח מיד את אליהו הנביא, רק הדבר תלוי בנו, וברגע שלא יהיה עיכוב מצד בני"י מיד הוא שולח את המבשר.

ביוצרות לשבת הגדול "ולמה אכילת חמץ לשש שעות זכר לחפזון שכינה להעביר גזירות רעות מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות", פירוש: לכך מקדימים לאסור אכילת חמץ חצי יום קודם הפסח זכר שהשכינה מיהרה להקדים את הקץ.

צדיק אחד היה מדבר לפני הקב"ה, את צורכי הפסח, ודאי תתן לי, אבל אנא ה' תן לי גם את הפסח עצמו...

כתוב בחובת הלבבות (שער הכניעה פ"ז): מי שמדבר לשון-הרע על חבירו, כל המצוות שלו עוברים לחבירו והוא מקבל עונותיו, והחתם סופר (עדה"ת פר' תצוה) כותב דאם עושה תשובה, חוזרים לו. וזהו שנאמר "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו" שהתורה שלמד חזרת אליו ביום טהרתו, דהיינו כשעשה תשובה.

מצורע משלחין אותו אל מחוץ לשלש מחנות, וגם אסור לו ליכנס בכל ארץ-ישראל היכן שיש עיר חומה. השלש מחנות הם: עזרה-מחנה שכינה, הר הבית-מחנה לוי, וירושלים-מחנה ישראל. ה"באר יוסף" מסביר שחז"ל אומרים על הפסוק "מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה" שה' נתן ללשון ב' חומות שפתיים ושיניים, ובכל-זאת הוא מדבר לשון-הרע, לכן אומרים לו מפני שפרצת את החומות אסור לך ליכנס בעיר חומה.

"זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו, והובא אל הכהן", ה"חפץ חיים" חיבר ספרים על לשון הרע, אומרים רמז: הרוצה לעשות תשובה מלשון הרע, והובא אל הכהן ילמד ספרי ר' ישראל מאיר הכהן, ויתרפא.

הרמב"ם כותב דגילוח המצורע בטהרתו צריך הכהן לעשותו, ומקורו מהתורה כהנים, ומובא דהג"ד משולם אגרא אמר דמה שצריך כהן הוא רק בב' שערות האחרונות המעכבות את טהרתו, וביארו בדבריו, דמה שכתוב בת"כ שצריך גילוח ביד כהן, אין המכוון דמצות הגילוח יעשה בכהן, אלא שטהרתו וטומאתו ביד כהן, הלכך כיון דטהרתו נעשית בב' שערות האחרונות, נמצא דכל הגילוח יכול לעשות נכרי, והכהן יגלח רק ב' שערות אחרונות שהם המביאים לטהרתו.

כתוב במשנה במס' נגעים: המצורע נכנס ראשון לבית-הכנסת ועושים לו מחיצה גבוהה עשרה כדי שלא יטמא את הקהל, (כי מצורע מטמא באוהל אבל לא כמו מת, כי במצורע די במחיצה עשרה), והוא יוצא אחרון.

הרב אמר לתלמידיו: ישנם אנשים המאחרים לבא לתפילה, בחול באים כשהחזן אומר "כי בא סוס פרעה..." ויוצאים כשאומרים "אלה ברכב ואלה בסוסים...", זה פי' "זהסר שטן מלפנינו ומאחרינו" - לפני התפילה ואחרי התפילה, ובשבת באים ב"בואי כלה..." ובבוקר ב"והמקיץ נרדמים...". המצורע נענש שצריך לבא הראשון לבית-הכנסת ויוצא אחרון, כמובא במשנה נגעים, כדי לתקן הדבר.

"מצורע" מוציא-רע. מצורע מוסגר: לדעת רש"י יסגירו (את המצורע) בבית, לדעת תוס' הרא"ש במו"ק דף ז. הוא על שני דרכים, האחד שיסגירו (את הנגע) בתוך סימן שיעשה סביבותיו באחד מן הצבעים כדי שיהא ניכר אם פשה, כי הפשיון מטמא בכל שהוא והחכם שבחכמים אי אפשר לו לעמוד בטביעות עין על פשיון כל שהוא, אם לא יעשה לו סימן סביב, ועל דרך השני שיסגירו (את הנגע) ויכסו בבלאי בגדים כדי שלא יסיר הנגע על ידי חיכוך וחיפוף, והוסיף הכתוב גבי נגעי בתים סגירת הבית כדי שלא יכנסו בו בני אדם וישתמשו בו ויתחככו בכתלים ויסור הנגע, וממילא צריך סגירת הנגע בצבע להכיר הפשיון.

מצורע יש לו ג' טהרות: (1) מיד כשנתרפא - תגלחת וצפרים. (2) ביום השביעי - תגלחת. (3) ביום השמיני - קרבנות.

זב, יש לו תוספת טומאה, שמטמא בהיסט - שאם היוז את החפץ, טמא, ואע"פ שלא נגע בו, ונטהר רק במים חיים.

ד' מחוסרי כפרה צריכים להביא קרבנות על טהרתם: זב, זבה, וילדת, מצורע.

ה"כלי יקר" מסביר, שהמצורע מגלח זקנו-על שדיכר בפיו, גבות עיניו-על שהוא צר-עין, ראשו-כנגד גסות הרוח. הדין הוא שצריך לגלח כל שערו שבכל גופו, אך התורה מפרטת מקומות אלו.

בנגעי בתים צריך להוציא את כל כלי הבית החוצה, מפני שהוא היה צר-עין שביקשו ממנו כלים להלוואה והוא אמר שאין לו, לכן מוציאים את כליו בחוץ וכולם יראו את הכלים שלא רצה להלוות, ויתבייש.

פרשת מצורע 90 פסוקים. 11 עשה. הפטרה, לשבת הגדול: "וערבה לה" (מלאכי ג'). פוסקין לומר ברכי נפשי.

הדלקת הנרות: 6:32

שקיעה: 7:13 מוצאי שבת: 7:48 ר"ת: 8:25 סוף זמן ק"ש מג"א: 8:32

אליכטיגין פריילאכין שבת קודש

אניסן נאטאלו ונאניסן אטניגין ליטא

ונצבה לאפולא מן הפלחיס ואן הפסחיס

לע"נ הגה"צ ר' גרשון אביגדור ב"ר חיים זצ"ל נלב"ע י"ג תשרי תשע"ב